

9 Май — Ғалаба куни

Мардлик-мангулик

«Дадажон, укагинам отангин бой берибсан».

Мурғак бола калбининг каеридир узилиб кетгандек бўлди. Нега ахир, отаси бодом гуллаганда келаман деганди-ку! Елгон экан-да. Орадан кўп ўтмади. Онажонни калбинга келтириб дарад устига яна янги туғён қўшилди. Кузларини мунг қоплаган ўспирин кулига акаси ҳалок бўлгани ҳақидаги қора хатни тутқаздилар. Мудҳиб уруш бир оилада икки жонни олиб кетди. Оиланинг ёлғиз сунъичи, овуңчоғи шу Дадажон бўлиб қолди. Аммо унга бир хис сира тинчлик бермасди. Отаси, акаси индамасдан ўлиб кетаверди-ми.

рим Маҳмуджон, Иброҳим, Доноҳон ва Дилоромлар менга кўш қанот буляпти. Бу йил яна бир янгиликка қўл урдик. 1 гектар майдонда балиқчилик ҳавзаси ташкил этдик. 74 минг сумга балиқ чавақчалари олиб парвишлалаймиз. Максатимиз эл дастурхонини тўқин қилиш.

Ҳамқишлоқлари отахонни маҳаллий кенгашга депутат

нинг икки томонидан жами 14 гектар ер олиб умид нишонларини қадади. 2500 туп қўчатнинг ҳар бирига меҳр улашди. Қўқармаганини қайта-қайта экишдан қарчамади. Хуллас, бинойидек боғ барпо этди, баъзан «қариганда нима азоб» дегувчилар ҳам бўларкан. Лекин у бундай пичинг дарга қўлоқ осмайди. «Роҳат-меҳнатда» деб қўяди қисқанига қилиб. Биз табаррук нуруний билан суҳбатлашар эканмиз, ҳар ким ҳам ватанга қўқар қалқон қала олмаслигига иқроор бўлдик. Она юрт меҳри юрагида лим-лиму тулиб тошган, элини севгуччи фидойиларгина узини ўтга-чўғга уриб келажақ сари дадил одимлайди. Уруш ва меҳнат фахрийси Дадажон Боқионов ҳам ана шундай саховатли юрт ўғлини.

Султон ЖўРА

Бухорининг, Шофиркон туманидаги Қоғолтом қишлоғида дунёга келганди. Султон мўқаббада, Бухорода эрлар билан юртида, кейин Андижонга кўчириб, педагогика институтида таълим олди. У ўз умрини асосан ўқитувчиликка бағишлагани. Унинг билим доираси кенг, ўзи орзу-ўмидага бой эди. У беш тилда - ўзбек, рус, тожик, татар, қозок тилларида китоб ўқиб, эркин гаплаша оларди. Гоҳ рубоб, гоҳ гармон дегандек, ҳар хил мусика асбобларини сайратиб, ширали майин товушда - беш тилда қўйларди. Расм солишда муҳир эди. Фақат дарсхонада - ўқувчилар олдида эмас, бошқа давраларда ҳам - бир беозор қулим-сираб, бир алланималарга кўзлари порлаганча сўзлар, нутқининг равонлиги, сазимияти билан ҳаммани ҳайрон қолдиради.

СОҒИНИМ

Салом, жигарпорам, кўзлари қорам, Сайтарам майдондаги отанг-ҳарбийдан; Соғимсан? Соғ бўлсанг, шу менга ором, Салом кўзингизим, Ватан гарбидан.

Соғиндим, чирғоғим, не чора, бирок-ҳар бир айриликнинг кўришмоғи бор. Ва ҳам душмани қилгунча яқсон Дадагининг жаҳд ила урушмоғи бор.

Узоқмас ўлими ёвнинг батамом, Бизнинг ҳам кучамиз тантана қилур; Қайтарман бу аниқ, сен ва мен омон, Сен учун кучоғим жон паноҳ бўлур.

Унгача шу хилда ўқи, мактабинг - Мақтов ёрлиғида ёзилсин отинг. Менинг-чи, қанг қилиб қаҳрамондан, Ватан тортиғи-ла қайтишим ақин.

Иўк, қисматнинг Дадажонга атагани ҳам бор экан. Ана мана дегунча унинг ҳам кулига чакирув қоғози тутқазилди. Онажонни зор йиғлатиб урушга отланди. У отаси, акаси ҳақки жанга қирди. Улар руҳи қўлдаи. Не-де балалардан омон қолди. Миллионлаб ҳамюртлари қаторида ғалаба нашидасини сурди.

1992 йилда Меҳнатобод тумани Эргаш Каҳҳоров номли хўжалиқдан 116 гектар ер олиб «Ветеран» деҳқон хўжалиғи ташкил этдим, - дейди Д. Боқионов.

Шундан буён эл хирмонига муносиб тўхфа тортиқ этаяймиз. Хали бирор йил ҳам ер чизиб қолганимиз йўқ. Фарзандла-

қилиб сайлашганди. У ўзини билдирилган ишончини оқлашга интилди. Муаммоларни ҳал этиш йўлида ёлди-юғурди. Унинг саъй-ҳаракати билан 1 километр йўл асфалтланди. Қишлоққа 480 метр бетон ариқ ётқизилди. Иккита автобекат қурилиб фойдаланишга топширилди.

Қарлик - инжиқлик, дейишди баъзилар. Айримлар эса ёши ўтган сайин ёшлик йилларидан қўнгли тўлмай эсда қоларли иш қилиш ташвишига тушиб қолади. Дадажон Боқионов эса қуриқда боғ яратишни кўнглига тўйди. Зах суви юқори бўлган Мирзачўл шароитида мевали дархат кўчатлари парваришлан омон эмас. Аммо ишининг тобини олган кекса чўлувар бундан чўчимади. Болаларини ёнига олиб катта асфалт йўл-

Буларнинг барчасига сабаб битта: Султон шоир эди...

Султон Жўра жува қисқа - атғи ўттиз уч йил умр кўрди. Ўттиз уч ёшида Белоруссиядаги Гомель областининг Лоев районида шиддатли жаңглардан биринчи қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Султон Жўра Ватан, эрк, кураш тўғрисида қатор шеърлар, «Парвознома», «Карим ва Кундуз», «Бруно» сингари ўз даврида тилга тушган дostonлар яратган, улар умуман шеърининг яқши намуналари эди. Шу билан бирга, Султон болаларга айрича меҳр қўрсатгиси келар, уларни дил-дилдан яқши кўрарди. Қўчқин-тойлар учун шетьрлар, асарлар ёзиш Султоннинг муаллимлиги ва унинг маъна шу болаларга нисбатан садоқатидан чиққан, дейиш мумкин...

Буларнинг барчасига сабаб битта: Султон шоир эди...

Султон Жўра жува қисқа - атғи ўттиз уч йил умр кўрди. Ўттиз уч ёшида Белоруссиядаги Гомель областининг Лоев районида шиддатли жаңглардан биринчи қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Султон Жўра Ватан, эрк, кураш тўғрисида қатор шеърлар, «Парвознома», «Карим ва Кундуз», «Бруно» сингари ўз даврида тилга тушган дostonлар яратган, улар умуман шеърининг яқши намуналари эди. Шу билан бирга, Султон болаларга айрича меҳр қўрсатгиси келар, уларни дил-дилдан яқши кўрарди. Қўчқин-тойлар учун шетьрлар, асарлар ёзиш Султоннинг муаллимлиги ва унинг маъна шу болаларга нисбатан садоқатидан чиққан, дейиш мумкин...

Фашист босқинчиларига қарши олиб борилган жаңглар садоси тинганига қўл бўлди. Бирок 2-жаҳон уруши жароҳат битгани йўқ. Уруш қатнашчилари ҳамон сафимизда. Улар беомон жанг ҳусусида йилларга гапириб беришяпти. Уруш - бу қулфат. Дарҳақиқат шундай.

Биргина Ургут туманидан 2-жаҳон урушида 638 нафар киши қатнашди.

Туман ҳокимияти ва туман «Нуруний» жамғармаси уруш қатнашчиларига гамхўрликни диққат эътибордан қочиргани йўқ.

Суратда: «Нуруний» жамғармаси раиси Азим Алиев (ўртада) уруш қатнашчилари Рауф Набиев ва Хўжа Алиевлар билан.

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган суратлар.

Жангчи шоир ижодидан

ЭВАЛИҚОД

Биз она Ватанга чинор бўлганмиз, Табаррук заминга баҳор бўлганмиз, Ев келса, кўракни этганимиз қалқон, Ватан-чун жаңгларда тўқиди қанча қон. Насиб бўлди бизга буюк истиклол, Деймиз она Ватан доим топ камол. Биз кекса бўлсак-да хали бардамимиз, Буюк эл ишига тайёр ҳар дамимиз, Ватанин она деб севмоқ имондан, Уни обод, азиз тутмоқ виждондан, Унинг қўрқу аэми қўлимиздадир, Унинг бахт қўбши йўлимиздадир, Эл буюк эрки-ла, буюк жаҳонни, Буюқдир гар бўлса содиқ посбони. Ватанга бахшида садоқатимиз, Ёшларга меросдир жасоратимиз. Ватанга бош экан чаман ундирар, Ундай мардга бахтни Ватан ундирар. Насиб бўлди бизга буюк истиклол, Деймиз она Ватан доим топ камол. Бизлар эрқу адолатнинг жарчиларимиз, Бизлар буюк давлатнинг жангчиларимиз.

ДҲСН ҲАИДА МҲШОИРА

Ховос билан Уратела орасида бир чаман, Қадим эди Мирзачўлинги бир чеккаси, қоқ маскан, Бунда Фарҳод эртагини яратганлар изи бор, Бунда Жомий, Навойно, Рўдакийлар сўзи бор, Бунда Фуқрат, Муқимно, Асрийлар дарди бор, Бунда Фафур, Турсунзода дил қўйлари, фарди бор. Бунда янгар жаҳарино, Аминзода достони, Бунда унган Раҳим Жалил, Аширматлар армони. Уфқ қўнган Зафаробод номли янги буюнлар, Қўшиқ қўнган аэми қори сингган марди майдонлар. Бу чўл қўрқу оролинги мардлар айлаган пойдор, Ошиқ бўлиб келган бунбул, мангу яшил гўлбаҳор. Чирой оғанг ҳар бир гўнча чўлуварлар ардоғи, Ҳашли эрру дўст уйлда мушоира, шезр чоғи. Ховос билан ҳавас билан келдик гўлгун паллада, Борар мардик баҳор бўлиб бу кенг дашт, далада. Сеп танайли бунда замин эртақ сўзлаб сеҳридан, Турфа гуллар нур таратар қардош эллар меҳридан. Бунда яшар элнинг қадим эрғу орзу армони, Чўл эртағи бўлди мардлар яратган гўл достони.

МУАЛКИ ЖСАҲОН

Қадим еримизни Турон дейдилар, Бир онадан бешта ўғлон дейдилар, Икки улуг дарё оби ҳавти, Эллари бир тану, бир жон дейдилар. Шу беш ўғлон қадим она ерида, Бирга этган ёвин яқсон дейдилар. Эгзу ҳавт йўлин тутган улари, Сидки дунё, аҳли иймон дейдилар. Чўлни гулга, тоғни дурга барқ этиб, Яратганлар мулки жаҳон дейдилар. Ерларинда пинҳон бўлиб дурлар, Уз кўркия энди эҳсон дейдилар.

НАЗАРМАТ

Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди

Яқинда 80-йилларда Украинадаги «Езувчи» наشريёти томонидан чоп этилган ва иккинчи Жаҳон уруши жангоҳларида жасорат кўрсатган собиқ Шувролар армияси қаҳрамонларига бағишланган «Мовий ракета» деб номланган тўпнамани арақлаётганимизда гитлерчилар фашизмни уяси - Рейхстагни забот этган санаоки баҳодирлар қаторида Каримжон Исоқов номини ўқиб бошимиз осмонга етди. Хўш, К.Исоқов ким бўлган ва унинг қаҳрамонлиғи нималардан иборат эди?

Севики Ўзбекистонимиз истиклолга эришган, миллий армиямиз тўзилган, у мамлакатимиз ҳудудлари яқлитлиғи учун кеча-кундуз хўшёр турган бугунги кунда оталаримиз, болаларимиз ва акаларимиз ҳам ўзбек ўғлини деган номни шараф билан оқлаб келганлигини, Амир Темур авлодида мос фазилатларини ҳаммиса намойиш этганигини, олисларда бўлсада уз юрти ва халқини химоя қилишга қодир эканлигини кўрсатганигини биз ана шундай асарлар ёрдамида билдирмоқчимиз. Фахрланамиз. Серқўёш заминимиз тафтида товланиб воғна этган, ўзбек йитганига ҳос барча хислатларни ўзидан намён этган Каримжон Исоқов ҳам ана шундай мард жангчилардан бири эди. Фоят муҳолазали, оғир-вазмин, киши шахсига тегишини одоб доирасидан четда, деб биладиган, шу билан бирга яқши суҳбатдош ва камтарин К.Исоқов билан узоқ йиллар елкама-елка хизматда бўлганмиз, қадрдон дўст ва биродар эдик. Уруш арафасидаёқ кичик командир сержант унвонига сазовор бўлган, гитлерчилар ҳужумининг биринчи қўнларидан қўнлига қўрол олиб жанг қилган, Болтиқийи республикаларини ҳамда Польшани босқинчилардан озод этишда фаол қатнашган.

«Лейтенант К.Исоқов биринчилар қаторида Рейхстагга бостириб кирди, дейилган. Шу билан бир вақтда жаңгдан урناق кўрсатган бир неча йи-

ЎЗБЕК БАҲОДИРИНИНГ РЕЙХСТАГДАГИ ДАСТХАТИ

гит исми-шарифини машум уруш ташкилотчилари мақоми деворига ўйиб ёзишга муваффақ бўлган».

Уруш охирида боғбарди. 1945 йил апрель ойининг ўрталари. К.Исоқов хизмат қилаётган иккинчи даражали Кутузов орденли дивизия Берлин марказини четлаб ўтиб, Тегелер-Зее кули сари интилди. Қўтилмаганда вазида ва ҳўжум йўналиши ўзгарди. Янги олинган жаңговар буйруқда ҳўжум давом эттирилиб, харитада умум-чирқат

Сўнгги ҳал қилувчи жаңг олдиндан капитан Василий Давидов командирлигини давом дотлар жангчиларнинг кистика муддатли йиғилиши бўлди. Унда батальон парторги, Ночова, озгин йиғит Каримжон Исоқов нутқ сўзлади.

«Эртага биринчи май», - деди у қоразуларини чакна-тиб. Бошқа вақт бўлганида байрам қилган бўларди. Аммо бу гал биз катта ва ҳал қилувчи жаңга киришимиз керак. Рейхстаг куббасига байрогимизни ўрнатмағуни-

етарли шароит яратиб беришган эди.

Фашистларнинг разил уяси забот этилган, жангчилар бир муддат хордик чикардилар. Шунда қўтилмаганда парторг Исоқов ўрнидан турди ва артрофдаги шеърликларига қараб ҳалок бўлган қуролдошлари исми-шарифларини ёзиб қўйишни тақлиф қилди. Бунга жавабан пулемётчилар ротаси командири Хохлов биринчи бўлиб жасур пулемётчилар Ағрақов ва Ермаковлар номини ёзди: «Булар Биринчи май кўни фашистларга қарши мардондор жанг қилиб, ҳалок бўлдилар». Кейинчалик Рейхстаг деворлари ном-шарифларга тулиб кетди. Жангчилар бири қўйиб иккинчиси шергининг елкасига чикиб нима билан бўлса ҳам номларини чиқишарди. Шу тарика девор ёзувларга тулиб кетди. Урушдан сўнг бу биткиларга «Ғолибларнинг дастхатлари» деб ном беришди.

Каримжон ака уруш туғача, ўз ҳаётини армияга бағишлаган. Собиқ Иттифокнинг жува қўп жойларида хизмат қилди. 60-йилларнинг бошларидан уни Ўзбекистонга қайтардишди. Наманган вилоят сифатида қайта ташкил этилган эса вилоят харбий комиссари этиб тайинланди. Полковник Исоқов Куролли қўнлар сафига янги аскарлар етказиб бериш, ёшларни харбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасида катта ташкилотчилик ишларини олиб борди. Каримжон Исоқов ҳаёт бўлганида 75 ёшини қаршилаган бўларди. Ишончли компили, бугунги кунда миллий армиямиз сафларида хизмат қилаётган сингари Каримжон Исоқов сингари ўзбек қаҳрамонлари анъаналарига содиқ қолдилар.

шаклида кўрсатилган 105-объектни эгаллаш вазифаси белгиланган эди. Бу - Рейхстаг эди. Дарҳол жанговар харакат бошланди. Дивизия Фербиндунгус каналини кечиб ўтди. Бирок тўпла-тўғри ҳўжум қилиш кўп қўрбон беришни талаб қиларди. Шунинг учун ҳам харбий хийлалик ишлатилди. Канал устига қўқоқ тутун ҳосил қилинди. Танклардан қўчи ўтичиди. Жангчилар эса душман қўнларини қарши-қаршига буйлаб юриш бошладилар. Шу тарика Гитлер Ева Браун билан никоҳдан ўтган кўни оқшомда унга яқиниғина «тўёна» хозирланди. Дивизия Шпрее дарёсини сузиб ўтиб Мольте кўпригини эгаллади.

Дивизия раҳбарлари Рейхстаг ичкарисида энг сараланган 2 минг гитлерчи бориғини билардилар. Шунинг учун штурмини икки полк билан амалга оширишга қарор қилинди. Бевосита Рейхстаг ичкарисидаги жанг операцияси учун эса икки батальон ажратилди. Жангчилар автоматдан ташқари пичоқ, хар киши бошига 10-12 танд граната билан қўроллан-тирилди.

Уша тарихий қўнлар ҳақида 674-ўқчи полк командири, подполковник А.Плеханов К.Исоқовни муқофотлаш йозасидан тақдим этилган тавсифномада шундай деб ёзган эди: К.Исоқов қўнбола қўнли ёсалган қайкида биринчилар қаторида Берлин марказидаги Шпрее дарёсидан ўқ ёмғирлари остида сузиб ўтди. 30 апрелда бир гўрўх жангчилар билан Рейхстаг деворларига яқинлашди. Унинг ёртўларидан бирининг чикишдаги пулат эшигини маҳкам бекетиб қўйди. Соат 14 дан 25 минут ўтганда жангчиларимиз К.Исоқов раҳбарлиғида ва шахсан иштироқидида ҳамда ўлг бошловчиликда Рейхстагнинг юқори қаватларидан бирини эгаллаб бино тепасига Ғалаба байроғи ўрнатилишини таъминладилар.»

Полк командирининг тавсифномасига шуни янаям аниқроқ ва лўндароқ қўшиб ифодалаганда, уша машур Михаил Егоров ва Мелитон Кантарыяларнинг байроқ тикишларига Каримжон Исоқов етакчилиғидаги жангчилар

Уша тарихий қўнлар ҳақида 674-ўқчи полк командири, подполковник А.Плеханов К.Исоқовни муқофотлаш йозасидан тақдим этилган тавсифномада шундай деб ёзган эди: К.Исоқов қўнбола қўнли ёсалган қайкида биринчилар қаторида Берлин марказидаги Шпрее дарёсидан ўқ ёмғирлари остида сузиб ўтди. 30 апрелда бир гўрўх жангчилар билан Рейхстаг деворларига яқинлашди. Унинг ёртўларидан бирининг чикишдаги пулат эшигини маҳкам бекетиб қўйди. Соат 14 дан 25 минут ўтганда жангчиларимиз К.Исоқов раҳбарлиғида ва шахсан иштироқидида ҳамда ўлг бошловчиликда Рейхстагнинг юқори қаватларидан бирини эгаллаб бино тепасига Ғалаба байроғи ўрнатилишини таъминладилар.»

Полк командирининг тавсифномасига шуни янаям аниқроқ ва лўндароқ қўшиб ифодалаганда, уша машур Михаил Егоров ва Мелитон Кантарыяларнинг байроқ тикишларига Каримжон Исоқов етакчилиғидаги жангчилар

Муҳитини ТУРҒУНОВ, Куролли қўнлар фахрийси, захиралли майор, Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ, «Ишонч» муҳбири.

«Жавоҳир-Ю» ҚҲ «Тошкент-ободончилиғи» АЖ трести билан қўшилганлиғини ақиядорларга маълум қилади.

«Субҳидан-барака» АЖ «Тошкент-ободончилиғи» АЖ трести билан қўшилганлиғини ақиядорларга маълум қилади.

«Автоўйланс» очик турдаги АЖ «Автоўйланс» Масъулияти Чеқланган Жамиятига айланмоқда. Даво-лар бир ой мобайнида 50-36-66 телефони орқали қабул қилинади.

Бош муҳаррир уринбосари: Чори ЛАТИПОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси: 56-25-36
Бош муҳаррир уринбосари: 56-52-89
Масъул котиб: 56-52-78

БҮЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва истеъодлар: 56-82-79, Ахборот ва снор: 56-87-63, Миланархити маданият: 56-82-79, Халқаро, оммавий ишлар ва муҳаббат билан ишлар: 56-85-43, Тикорит ва ҳўққ: 56-85-66

ВИЛОЯТ МУҲБИРЛАРИ:
Жиззахда: 3-83-01, Навоийда: 6-22-10,
Самарқандда: 35-64-24, Фарғонада: 24-58-43,
Урганчада: 6-03-40, Қаршида: 5-33-71.

Ғаёта 1991 йил 21 апрелда чина бошлан.
Сотулуш эҳди тўғрисида.
Миллиятини 700165,
Тошкент шаҳри, «Бухоро»
(собиқ «Права Востока») кўчаси, 24-уй,
Нашр қўрсатқичи, 133; 134

Ғаётага 1994 йил 14 январда, Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рикамли тўғривонда берилин. ИВМ компьютерли теринли ва сифийланди, Офсет усулида бошланд. Бичимини А.2. Халқини 2 бошми табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа кўнларини босмақиласи.
Қорлов маъноси: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топшириш вақти — 21.00

Буюртма Г — 028. Нуҳаси — 20.798.

Масъул навбатчи: Давур ТУРОН

1 2 3 4 5 6